

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele v državnem zboru zastopane.

Kos XI. — Izdan in razposlan dné 10. marca 1893.

(Obsega štev. 29.—31.).

29.

Dopustilnica z dné 2. februvarja 1893. l.

za lokalno železnico z električnim obratfom od Letne v Pragi do letovišča v Bubenču.

Mi Franc Jožef Prvi,
po milosti Božji cesar avstrijski,
apostoljski kralj ogerski, kralj češki, dalma-
tinski, hrvaški, slavonski, gališki, vladimérski
in ilirski; nadvojvoda avstrijski; véliki vojvoda
krakovski; vojvoda lotarinški, saloburški, šta-
jerski, koroški, kranjski, bukovinski, gorenje-
sleški in dolenje-sleški; véliki knez erdeljski;
mejni grof moravski; pokneženi grof habsbur-
ški in tirolski itd. itd. itd.

Ker je inženér Francišek Křižík v Pragi za-
prosil, da bi se mu dalo dopustflo, stalno vršiti obrat
po že začasno napravljeni lokalni železnici z električ-
nim obratilom od Letne v Pragi do kraljevega zve-
rinca, in pa zgraditi podaljšanje imenovane lokalne

železnice do letovišča v Bubenču ter po njem vršiti
obrat, vzvidelo se Nam je, z ozirom na občo korist
tega podjetja, imenovanemu koncesionarju to dopu-
stilo na podstavi zakonov z dné 17. junija 1887. l.
(Drž. zak. št. 81.) in z dné 28. decembra 1890. l.
(Drž. zak. št. 229.), in pa zmisloma uporabljajoč do-
ločila zakona o dopuščanju železnic z dné 15. septem-
bra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.), podeliti také-le:

§. 1.

Koncesionarju dajemo pravico, stalno obrato-
vati že začasno narejeno lokalno železnico s pravilno
raztečino in z električnim obratfom od Letne v Pragi
do kraljevega zverinca, in pa pravico, zgraditi in
obratovati podaljšanje imenovane lokalne železnice,
katere bo napraviti s pravilno raztečino in z električ-
nim obratilom do letovišča v Bubenču.

§. 2.

Železnici, ki je predmet te dopustilnice, do
deljujejo se nasledne ugodnosti:

- a) Oprostitev od kolkov in pristojbin za vse po-
godbe, ki jih podjetje sklène, za vse vloge, ki
jih vpodá, in za listine, ki jih naredí; nadalje
za vse knjižne vpise na podstavi teh pogodeb
in listin, in napósled za druge uradne posle

in uradne izdatke v namene, povedane tu doli, namreč:

1. v to, da se nabavi glavnica in zago-tovi glavnično obrestovanje in pa obrat do časa, ko se začne ta obrat;

2. v pridobitev zemljišč, v gradnjo in opravo železnice do konca prvega obratnega leta.

Te ugodnosti se ne uporabljajo na raz-prave sodnega postopanja v spornih stvaréh.

b) Oprostitev od prenosnine, kar se je nabere o nakupu zemljišč na koncu prvega obratnega leta (*lit. a*, št. 2.), razen pristojbin, ki jih je o tem povodu opraviti in katere po obstoječih zakonih pristojé občinam ali drugim samo-upravnim združbam;

oprostitev od pristojbin in odredbin, dolžnih za podeljeno dopustilo in za izdajo te dopustilnice;

oprostitev od dobitkarine in dohodarine, in tako tudi od vsakega novega davka, kateri bi se vtegnil uvesti z bodočimi zakoni, na dobo petnajstih let, računéč od današnjega dné.

§. 3.

Koncesijonar je dolžan, gradnjo v §. 1. imeno-vanega podaljšanja do letovišča v Bubenču dokon-čati najdalje v šestih mesecih, računéč od današ-njega dné, in dodelano železnico izročiti javnemu prometu. Po železnici, katero bo na novo napraviti, in pa po že napravljeni železnici je vzdrževati obrat nepretrgoma v času od 15. dné aprila do 15. dné oktobra vsakega leta in po méri prometnih potreb po ukazilu trgovinskega ministerstva tudi v zimskih mesecih.

Da se bo držal gorenjega rokú za gradnjo, dolžen je koncesijonar, dati na zahtevo državne uprave zagotovilo, položivši primerno kavcijo v vred-nostnih papirjih, v katerih se smejo nalagati novci varovancev.

Ako se ne bi izpolnjevale gorenje dolžnosti, smé se izreči, da je ta položnina zapala.

§. 4.

Da izdela dopuščeno železnico, dodeljuje se koncesijonarju pravica razlastitve po določilih dotičnih zakonitih predpisov.

Kolikor bi se v napravo dopuščene železnice rabile javne ceste, naj koncesijonar dobi pri-voljenje tistih, ki so dolžni té ceste vzdržavati, oziroma tistih oblastev in organov, ki imajo po ve-ljajočih zakonih pravico, dajati privolitev v porabo ceste.

§. 5.

Koncesijonarju se je ob gradnji in obratu do-puščene železnice držati tega, kar ustanavlja ta do-pustilnica, in pa dopustilnih pogojev, ki jih bo po-stavilo trgovinsko ministerstvo, pa tudi tega, kar ve-levajo semkaj meréči zakoni in ukazi, zlasti zakon o dopuščanju železnic z dné 14. septembra 1854. l. (Drž. zak. št. 238.) in železnični obratni red z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.), kolikor se bodo dotična določila z ozirom na izbrani sestav naprave in obrata zdéla po mnenju trgo-vinskega ministerstva uporabna na dopuščeno lokalno železnico, in pa zakoni in ukazi, kateri se more-biti v bodoče dadó.

§. 6.

Znesek resnične napravne glavnice potrebuje odobrila državne uprave.

Pri tem naj veljá to načelo, da se ne smejo v račun postavljati nikakoršni drugi stroški razen stroškov za sestavo projekta, za gradnjo in vredbo železnice in za dobavo vozil res uporabljenih in prav izkazanih.

Ako bi po izteku prvega obratnega leta bilo treba še drugih novih staveb, ali bi bilo treba po-množiti obratne oprave, sméjo se dotični stroški pri-šteti napravni glavnici, če je državna uprava pri-volila v namerjane nove stavbe ali v pomnožitev obratnih naprav in se stroški izkažejo, kakor gré.

Vso napravno glavnico je treba odplačati v času, dokler traja koncesija, po razdolžnem črtežu, ki ga odobri državna uprava.

§. 7.

Vojaščino bo prevažati po znižanih tarifnih cenah. Za uporabljanje vojaške tarife ob odpravi oseb in reči se je v tem oziru in pa gledé polajšil potu-jočim vojaškim osebam ravnati po določilih, katere vsak čas veljajo pri avstrijskih državnih železnicah.

Ta določila se uporabljajo tudi za deželno brambovstvo in črno vojsko obéh državnih polovic, za tirolske deželne strelce in za žandaremstvo, in

to ne samo o potovanju na račun državne blagajnice, ampak tudi o služabnem potovanji na svoj račun k orožnim vajam in priglednim zborom.

V kolikor naj se enake ugodnosti dodeljujejo civilnim stražnim krdelom (varstveni in finančni straži itd.) ali drugim javnim organom, to določuje trgovinsko ministerstvo.

Koncesijonar se zavezuje, da bo pristopil k dogovoru, med avstrijskimi železničnimi družbami sklenjenemu zastran nabave in imetja opravnih reči za prevažanje vojakov, zastran vzajemnega pripomaganja z vozili za večje vojaške prenose, nadalje k vsak čas veljajočim predpisom o železništvu za čas vojske, in pa k dodatnemu dogovoru, ki je obveljal 1. dné junija 1871. l. o prenosu takih bolnikov in ranjencev, katere je ležéče prevažati na račun vojaške blagajnice.

Vsak čas veljajoči predpis za vojaške prenose po železnicah, in pa vsak čas veljajoči predpisi o železništvu za čas vojske zadobé za koncesijonarja moč in veljavo z dném, ko se po dopuščeni železnici prične obrat. Predpisi enake vrste, ki se bodo izdali po tem času, ki se pa ne bodo objavili po Državnem zakoniku, zadobé za koncesijonarja veljavo in moč, kadar se mu bodo uradoma priznanili.

Te dolžnosti ima koncesijonar samo v toliko, kolikor se njih izpolnjevanje zdi izvršljivo z ozirom na drugotnost te železnice in na olajšila, vsled tega dodeljena gledé naprave, opreme in vrste obrata.

Koncesijonar je dolžan, pri oddaji služeb ozirati se v zmislu zakona z dné 19. aprila 1872. l. (Drž. zak. št. 60.) na doslužene podčastnike iz vojstva, vojnega pomorstva in deželne brambé.

§. 8.

Koncesijonar je dolžan, v slučaju mobilizacije in vojske vsak čas brez zahtévka odškodnine ustaviti obrat toliko in tako dolgo časa, kolikor bi vojaško oblastvo spoznalo, da je potrebno za premikanje krdel ali druge vojaške operacije po kaki javni cesti, ki jo rabi železnica.

§. 9.

Dopustilna doba in ž njo vréd v §. 9. lit. b) zakona o dopuščanju železnic izrečena obramba proti napravi novih železnic se ustanavlja za čas do 1. dné avgusta 1965. l. in mine po tem roku.

Državna uprava smé izreči, da je dopustilo tudi pred iztekom gorenjega roku izgubilo svojo moč, ako se po krivdi koncesijonarja ne bi izpolnjevale dolžnosti, v §. 3. ustanovljene o začetku in dovršitvi gradnje in pa o začetku obrata, ter bi se prestop roku ne mogel opravičiti v zmislu §. 11. lit. b) zakona o dopuščanju železnic.

§. 10.

Koncesijonar nima pravice, tretjim osebam prepustiti obrat po dopuščeni železnici, ako mu tega državna uprava izrečno ne dovoli.

§. 11.

Koncesijonar ima dolžnost, državni upravi na njeno zahtevo vsak čas dopustiti soporabo železnice za promet med že obstoječimi železnicami ali pa takimi, ki se bodo še le napravile in bodo v državnem obratu, in to takó, da ima državna uprava pravico, prosto ustanavlja je tarife, za primérno odškodnino odpravljati ali odpravljati dajati cele vlake ali posamezne vozove po soporabljeni železnici ali posameznih njenih kosih. Ta soporaba naj se vendar vrši samó toliko, da se ž njo ne moti lastni pravilni obrat soporabljane železnice.

Odškodnina, katero bo odpravljati, ustanovi se po določilih, razglašenih v prilogi C k dopustilnici z dné 1. januarja 1886. l. za cesarja Ferdinanda severno železnico v Drž. zak. iz leta 1886. na strani 63.

§. 12.

Državna uprava si pridržuje pravico, da smé dopuščeno železnico, ko bo dodelana in v obrat izročena, vsak čas odkupiti po naslednjih določilih:

1. Da se ustanovi odkupščina, seštejejo se letni čisti donosi, kar jih je podjetje imelo v poslednjih sedmih letih pred samim odkupom; od tega se odbijejo čisti donosi najslabejših dveh let in potem se izračuni poprečni čisti donos ostalih petih let.

2. Ko bi se pak železnica odkupila pred preteklim sedmim obratnim letom, ali kadar bi po določilih odstavka 1. najdeni poprečni srednji čisti donos ne dosegel vsaj letnega zneska, enakega tisti letnini, ki je potrebna za štiriodstotno obrestovanje in za razdolžitev po državni upravi odobrene resnične napravne glavnice v času, dokler traja dopustilo, tedaj se vzame ta prej v misel vzeti

letni znesek kot čisti donos v podstavo za odmero odkupščine.

3. Odškodnina, ki jo bo dati, bodi v tem, da se koncesionarju poplačuje poprečni donos v zmislu odstavka 1., oziroma kadar nastopi kateri v odstavku 2. omenjenih slučajev, da se izplačuje tamkaj navedena letnina za napravno glavnicu polletno 30. dné junija in 31. decembra vsakega leta po dospelosti.

4. Državi se pridržuje pravica, plačati kadar koli namesto še ne dospelih letnih plačil glavnicu, enako znesku glavnice, računčič obresti od obresti, po štiri od sto na leto diskontovane vrednosti onih plačil, ki jih je opravljati po določilih odstavka 3. polletno.

Ako se država odloči to glavnicu plačati, plača naj jo v gotovini ali z državnimi zadolžnicami, kakor si to sama izbere. Državne zadolžnice je pri tem računati po tistem kurzu, ki se pokaže za poprečnega med denarnimi kurzi, kateri so se v ravno preteklem polletju na dunajski borzi zaznamovali o državnih zadolžnicah enake vrste.

5. Izplačavši odkupščino pride država po odkupu železnice in z dnem tega odkupa brez daljše odplate v bremen čisto last in v užitek te tukaj dopuščene železnice z vsemi dotičnimi rečmi, naj bodo premične ali nepremične, tudi vozil, gradivnih zálog in pa iz naprave glavnice narejenih obratnih in pričuvnih zálogov, ako le ti niso že bili namenu primerno uporabljeni z odobrilom državne uprave.

§. 13.

Ko mine dopustilo in tistega dné, ko mine, preide brezodplatno na državo neobremenjena lastnina in užitek tu dopuščene železnice in vsega premičnega in nepremičnega pristojsstva, tudi vozil, gradivnih zálog in pa iz naprave glavnice narejenih obratnih in pričuvnih zálogov v obsegu, povedanem v §. 12., št. 5.

Ako to dopustilo mine, in pa tudi, ako se železnica odkupi (§. 12.), obdrži koncesionar lastni pričuvnega záloga, napravljenega iz lastnih donosov podjetja, in kar bi imel po obračunih tirjati, potem last posebnih del in poslopij, napravljenih ali pridobljenih iz lastne imovine, katere si je on sezidal ali pridobil po pooblastilu državne uprave z izrečnim pristavkom, da té reči niso pristojsstvo železnice.

§. 14.

Državna uprava ima pravico, prepričati se, da je gradnja železnice in pa obratna oprava po vseh

delih namenu primerna in trdno narejena, in ukazati, da se napake na to stran odvrnejo in oziroma odpravijo.

Tudi ima državna uprava pravico, po svojem človeku pregledovati gospodarstvo, in se posebno po nadzornikih, ob stroških koncesionarja pošiljanih, — kakorkoli se ji vzvidi primerno — prigledovati, da se delo izvaja po projektu.

Za tu ustanovljeno nadzorovanje železniškega podjetja ne daje koncesionar, dokler se drugači ne vkrene, državnemu zakladu nikakega povračila.

Koncesionar se odvezuje zaveznosti, izrečenih v §. 89. železničnega obratnega redú z dné 16. novembra 1851. l. (Drž. zak. št. 1. iz l. 1852.) gledé na povračilo večih stroškov, ki bi se nabrali po policijskem ali pripadninsko-uradnem nadzoru, in gledé dolžnosti, da zastonj nabavlja in vzdržuje uradne mestnosti.

§. 15.

Ako bi se poleg vsega poprejšnjega svarila večkrat prelomile ali opustile dolžnosti v dopustilnici, v dopustilnih pogojih ali v zakonih naložene, pridržuje se državni upravi tudi pravica, da se po-prime zakonom primernih naredeb ter po okolnostih izreče, da je dopustilo izgubilo svojo moč še pred iztekom dopustilne dobe.

Resno opominjaje vsakega, da ne delaj zoper to, kar ustanavlja tá dopustilnica, in dodeljujoč koncesionarju pravico, zastran izkazne škode zahtevati vračila pred Našimi sodišči, dajemo vsem oblastvom, katerih se tiče, trdno povelje, naj ostro in skrbno čujejo nad to dopustilnico in vsem, kar se v nji določuje.

V spričalo tega izdajemo to pismo, navdarjeno z Našim velikim pečatom, v Našem države glavnem in prestolnem mestu dunajskem drugega dné meseca februvarja v letu odrešenja tisoč osem sto devetdesetem in tretjem, Našega cesarovanja petinštiridesetem.

Franc Jožef s. r.

Taaffe s. r.

Steinbach s. r.

Bacquehem s. r.

30.**Ukaz ministerstev za poljedelstvo,
pravosodje in finance z dné 6. fe-
bruvarja 1893. l.**

**o iztirjevanju dolžnih tirjatev c. k. gozdnega erarja
in zalogov, ki so v upravi države.**

C. k. gozdnim in gosposčinskim ravnateljstvom na Dunaju, v Gmundnu, Salcburgu, Inspruku in Gorici se daje oblast, in to:

1. c. k. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu na Dunaju za državna in založna zemljišča, ležeča na Dolenjem Avstrijskem, Češkem in v sodnih okrajih St. Gallen, Marijino Celje, Mürzzuschlag in Voitsberg na Štajerskem, potem v sodnih okrajih Weyer in Windischgarsten na Gorenjem Avstrijskem;

2. c. k. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu v Gmundnu za državna in založna zemljišča, ležeča v sodnih okrajih Gmunden, Isl, Mondsee in Vöcklabruck na Gorenjem Avstrijskem, potem v sodnem okraju St. Gilgen na Salcburškem, nadalje v sodnem okraju Aussee na Štajerskem;

3. c. k. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu v Salcburgu za državna zemljišča, ležeča na Salcburškem, izvzemši sodni okraj St. Gilgen;

4. c. k. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu v Inspruku za državna in založna zemljišča, ležeča na Tirolskem in Predarelskem;

5. c. k. gozdnemu in gosposčinskemu ravnateljstvu v Gorici za državna in založna zemljišča, ležeča na Koroškem, Kranjskem, Goriškem, Graškiškem in v Istri,

c. k. gozdni erar in v upravi države stoječe zalóge pri iztirjevanji tistih tirjatev, ki se tičejo zemljišč, po imenovanih ravnateljstvih upravljanih, sodno zastopati takó, da v imenu c. k. erarja in imenovanih zalógov ali sama ali po svojih podložnih, upravnih organih (gozdnih in gosposčinskih upravnikih, gospodaréčih gozdnih mojstrih, rentnih, potem rentnih in skladiških uradih), katerim je dati zastopna pooblastila, da smejo

a) izprositi pričetek opominjalnega postopanja po zakonu z dné 27. aprila 1873. l. (Drž. zak. št. 67.) in poganjati njega izvršitev;

b) izprositi prvo in drugo stopinjo mobilarne eksekucije (eksekutivni rubež in eksekutivno cenitev) in gledé tirjatev zakupnine tudi sekvestracijo v zakup danega predmeta.

Gledé na vse druge tirjatve, ki se ne dadó iztirjati po opominjalnem postopanju, in na vse nadaljne eksekucijske korake naj c. k. finančne prokurature tudi naprej zastopajo c. k. erar in v državni upravi stoječe zalóge takó, kakor je ustanovljeno sè začasnim službnim podučfom c. k. finančnih prokuratur z dné 16. februvarja 1855. l. (Drž. zak. št. 34.).

Ta ukaz zadobi veljavo in moč s 1. dném julija 1893. l.

Schönborn s. r.

Falkenhayn s. r.

Steinbach s. r.

31.**Razpis finančnega ministerstva
z dné 3. marca 1893. l.**

o letni množini alkohola, katera se smé lekarničarjem dovoliti za davščine prosto uporabo v zdravilne namene v slučaji poprečne odmére in pa o prepovedi, izdelovati neke posebne preparate iz ne denaturovanega, davščine prostega žganja.

Porazumno s kraljevo-ogerskim finančnim ministerstvom se na podstavi §. 101. v zakonu z dné 20. junija 1888. l. (Drž. zak. št. 95.) zastran obdavčevanja žganja ukazuje to-le:

I. Pri določevanju poprečne odmére davščine prostega, ne denaturovanega žganja v zdravilne namene se smé v bodoče s pogoji, navedenimi v točki 9. pravilnika in žganje, namenjeno za davščine prosto uporabo (priloga D k žganjarinskemu izvršitvenemu predpisu, Drž. zak. št. 133. iz l. 1888.), dovoljevati največ:

- a) lekarničarjem v stajališčih z 10.000 prebivalcev po dva hektolitra alkohola,
- b) lekarničarjem v stajališčih z nad 10.000 do 50.000 prebivalcev po štiri hektolitre alkohola, in
- c) lekarničarjem v stajališčih z nad 50.000 prebivalcev po šest hektolitrov alkohola.

Za večé zdravilne kraje si finančno ministerstvo pridržuje pravico, da od slučaja do slučaja, ako se dokaže potrebsčina, dovoli poprečnino tudi ne gledé na število prebivalcev v stajališčih lekarnice, toda samó do največinske množine šestih hektolitrov davščine prostega alkohola.

Zgoraj ustanovljene množine alkohola je šteti za največinske množine, v mejah katerih je treba poprečno odmerjati letne množine alkohola za davščine prosto uporabo po meri letne potrebščine, ki se dokaže z laboratorijskimi knjigami.

Tudi v slučaju poprečnega odmerjanja letne potrebščine davščine prostega žganja so lekarničarji dolžni, finančnim organom vsak čas dovoliti, da pogledajo v njih laboratorijske knjige.

Ako potrebuje kak lekarničar na leto več davščine prostega, ne denaturiranega žganja v zdravilne namene, kakor znaša za dotični kraj spredaj ustanovljena največinska množina, in ako se lekarničar, da zadobi poprečno odmero, morda prosto, voljno ne zadovolji z največinsko množino alkohola, ki ustreza njegovemu stajališču, sme se mu dodeliti dovolilo za davščine prosto uporabo alkoholove množine, ki presega dotično največino, samó izvzemši poprečno odmero in natančno pazé na točko 1. do 8. v poglavju IV. zgoraj navedenega pravilnika, torej sosebno samó, ako se natančno pišejo v točki 6. tega pravilnika predpisani zapisi, in pa s pogojem, da se letna potrebščina verjetno dokaže.

II. Pri davščine prosti uporabi ne denaturiranega žganja v lekarnicah je treba razločevati:

- a) med farmacevtskimi preparati, to je takimi, katere prodajati in spečavati je ne gledé na to, ali so navedeni v avstrijskem lekarskem pravilniku ali ne, dovoljeno samó v lekarnicah, in
- b) med takimi preparati, ki se smejo prodajati tudi zunaj lekarnic.
- c) Gledé na farmacevtske preparate veljá v poglavju I. št. 1., odstavku 2. pravilnika za žganje, namenjeno v davščine prosto uporabo, in pa v ministerstvenem razpisu z dne 27. julija 1890. l. (Drž. zak. št. 152.) podano ukazilo, da se ne denaturirano žganje, katero lekarničarji prejemajo v zdravilne namene davščine prosto, ne smé uporabljati za narejanje

takih alkoholovitih preparatov, ki morejo čisti ali zredčeni biti ljudem užitni. Ravna-joč se po tem načelu, izločuje se od narejanja iz davščine prosto prejemanega žganja nastopnih, v avstrijskem lekarskem pravilniku navedenih deset predmetov ne gledé na to, ali se narejajo po receptu ali brez recepta, namreč; *Spiritus anisi*, *Spiritus carvi*, *Spiritus peniperi*, *Spiritus menthae piperitae*, *Tinctura absynthii composita*, *Tinctura aurantii corticis*, *Tinctura Calami aromatici (tinctura Acori)*, *Tinctura Chinae composita*, *Tinctura cinnamomi* in *Tinctura Vanilla*.

Gledé onih farmacevtskih preparatov, ki niso navedeni v avstrijskem lekarskem pravilniku, pridržuje si finančno ministerstvo v dvomnih slučajih, porazumno z ministerstvom za notranje stvari, odločilo o tem, ali morejo biti ljudem užitni ali ne. Za sedaj se izrečno izločuje od narejanja iz davščine prostega, ne denaturiranega žganja *tinctura chinae simplex*.

- β) Kar se tiče drugih predmetov, ročne prodaje, ki niso pridržani prodajni pravici lekarničarjev, veljaj za pravilo, da teh tudi lekarničarji sploh ne smejo narejati iz davščine prosto prejemanega, ne denaturiranega žganja

Sem spadajo pred vsem vsa dijaštetična sredstva, kakor so: „kapljice za želodec“, „grenke tinkture“ in enaka, potem vsa kozmetična sredstva, kakor so ustne vode in snažila za zobé itd., kolikor jih ni zdravnik predpisal z receptom, to je s povedjo množine posameznih sestavin, torej ne samó z navadnim nazivalom, kakor n. p. „Anaterinova ustna voda“, Poppova ustna voda, Bototova ustna voda,“ in e.

Steinbach s. r.